

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W RUSZCZY
NA LATA 2017/2022

Wstęp

Okres szkolny to dla młodego człowieka istotny czas, podczas którego kształtuje się jego poczucie tożsamości oraz osobowości. Zmiany zachodzą na drodze zdobywania nowego doświadczenia, uzyskiwania umiejętności i wiedzy. Poza zmianami poznawczymi, intelektualnymi, obserwuje się również szereg zmian natury biologicznej, które pojawiają się wraz z oddziaływaniem hormonów i związanych z tym zmianami emocjonalności człowieka.

Przed dorastającymi uczniami stoją również zadania związane z socjalizacją, czyli nawiązywanie relacji interpersonalnych ze swoim otoczeniem, umiejętności wyznaczania własnych i respektowania granic innych ludzi, zdolności zaspokajania potrzeb akceptacji oraz odkrywania i rozwijania własnych pasji i zainteresowań. Jest to czas, kiedy uczniowie kształtują swój światopogląd, formułują postawy moralne a także określają swój aktualny styl i sposób na życie.

Trudności, z którymi spotyka się młody człowiek w okresie dojrzewania, mogą przyczynić się do pojawiania się zachowań z grupy zachowań ryzykownych. Z powodu wielości zachodzących w tym samym czasie zmian, młody człowiek może czuć się zagubiony czy osamotniony i dlatego będzie szukać wsparcia i akceptacji innych ludzi. Tutaj zadaniem rodziców i nauczycieli dzieci jest wspieranie ich podczas tego okresu. Nie należy dopuścić do sytuacji, w której młody człowiek zostaje zmuszony do szukania aprobaty i zrozumienia w grupach zewnętrznych, których pobudki do działania mogą okazać się dalekie od oczekiwanych. Pozytywne, prawidłowo ukierunkowane wsparcie w procesie dojrzewania, ułatwia zdobywanie optymalnych doświadczeń i wiedzy o świecie w kontrolowanych, najkorzystniejszych warunkach.

Opracowany Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Ich celem jest zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego niekorzystnego zjawiska w konkretnej sytuacji i grupie społecznej, jak też promowanie alternatywnych, pozytywnych zjawisk, form spędzania czasu w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

W społeczności szkolnej należy wyróżnić wiele symptomów, które mogą wskazywać na istnienie problemów. Do najpoważniejszych, ale zarazem najłatwiej zauważalnych wskaźników występujących wśród uczniów należą:

- występowanie agresji słownej i fizycznej,
- problemy w nauce, brak motywacji do przyswajania nowej wiedzy, niskie potrzeby i aspiracje edukacyjne,
- opuszczanie godzin lekcyjnych bez usprawiedliwienia oraz spóźnienia na zajęcia lekcyjne,
- kłopoty w samodyscyplinie i czynnościach samoobsługowych,
- powiększająca się liczba dzieci z deficytami rozwojowymi, trudnościami dydaktycznymi,
- powiększająca się liczba uczniów z problemami rodzinnymi, którzy funkcjonują w rodzinach zaburzonych (tj. rodziny niepełne, rodziny rozbite, rodziny wielodzietne, eurosieroctwo, sieroctwo, trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przemoc w rodzinie, alkoholizm)

Zadaniem szkoły, wychowawców, nauczycieli jest prowadzenie ciągłej ewaluacji wskazanych zjawisk poprzez gromadzenie i przetrzymywanie dokumentacji badawczej, wywiadów wychowawczych oraz informacji na temat warunków społecznych i materialnych danej rodziny.

Zdajemy sobie również sprawę, że poza już wskazanymi czynnikami indywidualnymi i społecznymi na jakość życia oraz sukces edukacyjny szkoły mają wpływ poszczególne czynniki ryzyka tj.:

- kryzys autorytetów,
- dostępność środków psychoaktywnych,
- moda na spożywanie substancji zabronionych – narkotyki, dopalacze, leki, alkohol, nikotyna, itp.,
- brak wiedzy na temat szkodliwości zażywania substancji zakazanych oraz skutków ich przyjmowania,
- brak właściwych wzorców rodzinnych,
- naciski środowiska rówieśniczego na zachowania społecznie nieakceptowane,
- konflikty rówieśnicze i/lub środowisko, w którym zaburzone jest poczucie bezpieczeństwa,
- brak wsparcia, zainteresowania w rodzinie lub istnienie niewłaściwych wzorców rodzinnych,

- niekontrolowane przyswajanie wzorców czerpanych z mediów tj. telewizja, Internet,
- stres i niepowodzenia edukacyjne,
- brak zdolności do kompensowania stresu,
- brak nawyku aktywnego odpoczynku,
- zbyt duże obciążenie obowiązkami edukacyjnymi – mnogość „obowiązkowych” zajęć fakultatywnych,
- nieprzestrzeganie norm dotyczących higieny pracy itp.

Proponowany przez nas Program Wychowawczo-Profilaktyczny składa się z wielu części, a każda z nich ma na celu zapobieganie pojawianiu się bądź ograniczenie występowania czynników ryzyka. Wychodzimy z założenia, że silna więź emocjonalna ucznia ze szkołą, a także nawiązanie współpracy i trwałej relacji pomiędzy pracownikami szkoły, a opiekunami uczniów, jest w stanie w znacznej mierze przeciwstawić się podobnym zagrożeniom. Wspólne działanie na polu rodzinnym i szkolnym może przynieść zamierzony efekt w momencie, gdy ustalono wspólne cele, a obie strony dialogu traktują się po partnersku.

Celem prowadzonych działań wychowawczo-profilaktycznych jest dostarczenie narzędzi, które wzmocnią poczynania szkoły, a w konsekwencji doprowadzą do osiągnięcia sukcesu na wybranym polu. Z tego powodu przedstawione działania zgodne są ze standardami kompetencji w procesie kształcenia w zakresie zdrowia publicznego, które zostały określone w 1999 roku przez Międzynarodową Organizację Zdrowia (WHO). Zapis informuje, że jednym z celów działalności jest praca ze społecznością i dla społeczności. W przypadku społeczności szkolnej należy do niej zaliczyć wszystkie jednostki, które mają swój wkład w procesie edukacyjnym tj. uczniowie, nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja szkoły, pozostali pracownicy szkolni, rodzice, opiekunowie dzieci oraz organizacje lokalne. Wszystkie wymienione jednostki stanowią niezastąpione ogniwo w procesie edukacyjnym i z tego powodu zostały wcielone w działania prewencyjne proponowane szkole.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu

umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017 poz. 356) reguluje działania wychowawczo-profilaktyczne jakie powinny zostać spełnione przez każdą placówkę szkolną. Proponowane przez nas rozwiązania odwołują się do opisanej tam podstawy programowej oraz celów wychowawczych.

Istotne wymagania nałożone na szkołę a wynikające z w/w Rozporządzenia:

- Informują, że każdemu uczniowi powinno proponować się zindywidualizowane wspomaganie rozwoju, czyli taki który jest dostosowany do jego potrzeb i możliwości. Niezależnie czego dotyczą trudności, z którymi spotyka się uczeń (np. trudności w nauce, posiadanie niepełnosprawności fizycznej czy intelektualnej w stopniu lekkim) zajęcia powinny zostać dostosowane specjalnie do jego zdolności psychofizycznych oraz tempa uczenia się.
- Innym zakresem odpowiedzialności powierzonym szkole jest prowadzenie działań z zakresu doradztwa zawodowego, które przygotowują uczniów do wyboru zgodnego z ich możliwościami i aspiracjami kierunku kształcenia i przyszłego zawodu.
- W nowej podstawie programowej edukacja zdrowotna odgrywa znaczącą rolę. Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych osób, budowanie prawidłowych nawyków żywieniowych oraz postaw do aktywności fizycznej powinno stać się częścią profilaktyki.
- Nowa podstawa programowa kładzie duży nacisk na rozwijanie postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Celem placówek szkolnych jest rozbudzanie i/lub wzmocnienie tożsamości narodowej poprzez przybliżanie historii, tradycji lokalnych i narodowych oraz zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w codziennym życiu społeczności lokalnej i środowisku szkolnym.

Wszystkie proponowane przez nas działania, mają również na celu ułatwienie uczniom nabywania umiejętności życia w społeczeństwie, dążą do socjalizacji jednostki. W związku z tym ich celem jest usprawnienie komunikacji, współpracy w grupie (również w środowiskach wirtualnych), ale również pozwalają na rozwijanie zdolności indywidualnej oraz zespołowej pracy czy organizacji i zarządzanie zespołami. Dzięki takiej

różnorodności zajęć młodzi ludzie poza zdolnościami socjalizacyjnymi rozwijają również swoją kreatywność oraz przedsiębiorczość, co pozwala na wprowadzanie bardziej innowacyjnych rozwiązań w trakcie kształcenia młodych ludzi, które odpowiednie są do poziomu ich aktualnego rozwoju.

Bardziej innowacyjne działania zakładające pracę projektową uczniów, umożliwiają im większą ekspresję ich kreatywności oraz mają wpływ na zwiększenie samodzielności i odpowiedzialności wszystkich uczestników procesu, dzięki czemu będą mogli sami wpływać na kształtowanie procesu uczenia. Kierowanie własnym rozwojem zakłada zarówno pracę indywidualną jak i pracę grupową w zespole klasowym. Dzięki temu uczniowie mają możliwość odkrywania siebie i rozwijania zdolności socjalizacyjnych, w tym zdolność do komunikowania się, skutecznego przekazywania własnych myśli, słuchania, a nie jedynie słyszenia swoich rozmówców, efektywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Metoda pracy projektowej, która może mieć charakter pracy indywidualnej lub zespołowej, pozwala nauczycielom na łączenie kilku zagadnień, a nawet przedmiotów szkolnych w jeden projekt. Dzięki takiemu rozwiązaniu praca uczniów będzie miała bardziej kompleksowy charakter, gdyż wymaga spojrzenia na dane zagadnienie pod wieloma aspektami. Nad pracą projektową ucznia bądź grupy uczniów czuwają z góry przypisani nauczyciele, a sam czas jego działania jest nieograniczony. Oznacza to, że projekt może trwać tydzień, miesiąc, a jeśli istnieje taka potrzeba to nawet cały rok.

Ponadto cele edukacyjne opisane w nowej podstawie programowej zakładają, że w szkole podstawowej będzie kładło się duży nacisk na integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny oraz moralny uczniów. Dzięki odkrywaniu przez dziecko własnych możliwości oraz gromadzenie własnych doświadczeń następuje proces jego wychowania. Młody człowiek podejmując się działania zawsze może liczyć na wsparcie swojego nauczyciela. Nauka będzie prowadzona poprzez wykonywanie prostych czynności, ciągłą praktykę oraz podejmowanie intelektualnych wyzwań. W efekcie takiego wsparcia oraz zaspakajania swoich naturalnych potrzeb rozwojowych dziecko osiąga dojrzałość do podejmowania nauki na następujących po sobie etapach edukacyjnych.

Przedstawione przez nas propozycje tematyczne Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zgodne są z wskazanymi celami programowymi oraz wiekiem młodych ludzi.

1. Przemoc i agresja rówieśnicza w szkole,
2. Współpraca z rodzicami,
3. Trudności w nauce oraz sposoby motywowania do pracy,
4. Wychowanie do wartości,
5. Zdrowy tryb życia,
6. Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych,
7. Cyberprzemoc,
8. Środki psychoaktywne,
9. Zawodoznawstwo.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Przekazywanie informacji z tematu wartości oraz metod nauczania wychowania w wartościach.	<p>- proponowane pozycje książkowe, - prowadzenie badań, ewaluacji, - udział w seminariach oraz szkoleniach przybliżających tematykę wartości, wartości w edukacji i wychowaniu młodych ludzi oraz sposobów uczenia podopiecznych.</p> <p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie nauczycieli i prawnych opiekunów uczniów ze statystykami odnośnie preferowanych postaw i wyznawanych wartości u dzieci na różnych etapach edukacji szkolnej – spotkanie z psychologiem lub innymi zaproszonymi gośćmi. • zapoznanie z książką „Z dzieckiem w świat wartości” autorstwa Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej, 	Dyrektor, Pedagog szkolny, Wychowawcy,	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele wychowawcy, uczniowie, rodzice

	<p>która jest obowiązkową pozycją, poradnikiem wskazującym dlaczego trzeba i w jaki sposób uczyć dzieci wartości;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie wewnętrznych warsztatów z tematów: <ul style="list-style-type: none"> ○ W jaki sposób uczyć dzieci wartości; ○ Czym są wartości moralne i dlaczego są potrzebne; ○ Jakie wartości warto przekazywać młodzieży i czym każda z nich się wyróżnia – np. szacunek, odpowiedzialność, uczciwość, sprawiedliwość, odwaga, samodyscyplina, szczęście, edukacja, oddanie, piękno, mądrość. • szkolenie: gdzie i w jakich okolicznościach rodzina powinna poszukiwać pomocy. Nauczyciele zyskują umiejętność wspierania opiekunów dzieci w sytuacjach trudnych, gdy przekazywany system postaw okaże się nie akceptowany przez społeczeństwo – szkolenie prowadzone np.: przez przedstawiciela Specjalistycznej Poradni Rodzinnej; 			
<p>2. Zwiększenie świadomości w temacie wychowania w wartości przez rodzinę. Uświadomienie ich kluczowego znaczenia w edukacji.</p>	<p>- spotkania z wychowawcami, psychologiem, - materiały informacyjne, - polecane pozycje książkowe.</p>	<p>Wychowawcy, Dyrektor, Zaproszeni goście,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania edukacyjne dla rodziców/ opiekunów uczniów zwiększające ich kompetencje wychowawcze: <ul style="list-style-type: none"> ○ zorganizowanie spotkania z psychologiem bądź pedagogiem specjalizującym się w tym temacie – zaznajomienie zebranych ze znaczenia wartości w życiu człowieka. Wytlumaczenie, że wyznawany system wartości oraz preferowane postawy życiowe są bazą do funkcjonowania – to one kształtują dziecko i wyznaczają to kim jest i będzie w przyszłości, jak postępuje wobec innych ludzi, jakie ma przemyślenia, dążenia, pragnienia itp. ○ informowanie z jakimi konsekwencjami mogą się spotkać, w sytuacji gdy dziecko nie zostanie zaznajomione z promowanymi, pozytywnymi wartościami społecznymi; ○ pedagogizacja na temat zmian rozwojowych i wynikających z tego zmian systemu wartości; 				

	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy udzielają rodzicom/ opiekunom informacji na temat Poradni Rodzinnych, które specjalizują się w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych, problemów wychowawczych w rodzinie oraz problemów małżeńskich; uświadomienie rodzicom/ opiekunom dzieci jak ważną rolę odgrywa ich podejście oraz wyznawane przez nich wartości. 		
<p>3. Wzbogacenie uczniowskiej wiedzy na temat wartości oraz określenie ich znaczenia w życiu codziennym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> warsztaty, happeningi, wyjścia do teatru/ filharmonii/ muzeum/ itp., przygotowanie spektaklu, prezentacji, wywiadu z wybraną osobą, itp., godziny wychowawcze, spotkania z psychologiem/ przedstawienia zewnętrzne, pedagogiem szkolnym, pracownikami PPP, doradcą zawodowym. 	<p>Dyrektor, Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p> <p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> nauczyciele i wychowawcy pracują nad prawidłowym kształtowaniem postaw uczniów – podejmują działania mające na celu uświadomienie uczniom czym są wartości, dlaczego istotne jest ich posiadania, jakie korzyści niosą dla nich samych – zajęcia prowadzone w formie dram, ćwiczeń ruchowych i aktywujących uczniów do nawiązywania współpracy i większej otwartości na innych; szkoła organizuje projekt pt.: <u>Rok Wartości</u>. Nauczyciel wybiera 10 wartości, które dzieci określiły jako najbardziej dla nich istotne (informacje, które wartości są najbardziej istotne dla dzieci. Następnie należy ustalić rozkład zajęć oraz prac dodatkowych związanych z danym tematem np.: propozycja na 5 lat. <ul style="list-style-type: none"> we wrześniu omawiana będzie – uczciwość, w październiku – mądrość, 			

- w listopadzie – altruizm,
- w grudniu – rodzina,
- w styczniu – przyjaźń,
- w lutym – sprawiedliwość,
- w marcu – odwaga,
- w kwietniu – miłość,
- w maju – odpowiedzialność,
- w czerwcu – szacunek,

W ramach danych miesięcy w szkole będą odbywały się np. przedstawienia, imprezy szkolne, wyjścia, gazetki, audycje, itp. Można również zaproponować, aby każdym miesiącem zajmowała się jedna bądź dwie wybrane wcześniej klasy.

Tematy godzin wychowawczych dla uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjum:

- zajęcia plastyczne „*ja i moja rodzina*” – zwrócenie uwagi uczniów na emocje, które towarzyszą im w stosunku do różnych członków rodziny. Zadaniem uczniów jest narysowanie/ namalowanie/ wyklejenie/ zrobienie figurek z ciastoliny czy modeliny, członków swojej rodziny. Warto zwrócić uwagę, w jaki sposób dzieci prezentują swoją pracę i poprosić ich o odpowiedź na kilka pytań tj. kto jest dla ciebie najważniejszy, kto jest najmiłszy, najbardziej wymagający, kogo się boisz, z kim spędzasz najmniej, a z kim najwięcej czasu – zajęcia musi przeprowadzić wyspecjalizowany w temacie psycholog. Jeśli uzyskane wyniki wzbudzą wątpliwości bądź pojawią się inne sygnały martwiące, należy skontaktować się z psychologiem lub Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;
- „*Ja i moje rodzeństwo*” – lekcja wychowawcza poświęcona próbie zastanowienia się nad swoim rodzeństwem bądź jego brakiem – dzieci opisują relacje ze swoim rodzeństwem, natomiast jedynacy przedstawiają swoje funkcjonowanie w rodzinie (można opisać jeden normalny dzień i relacje z rodzicami/opiekunami). Omawiamy trudności wynikające z posiadania rodzeństwa oraz bycia jedynakiem. Szukamy mocnych stron obu relacji oraz występujących w nich podobieństw;
- wyjście do teatru na spektakl – przed spektaklem należy zwrócić uwagę uczniów na znaczenie postaw i wartości w życiu człowieka oraz zachęcić do wyszukiwania ich podczas przedstawienia. Można również spróbować zinterpretować jedną konkretną wartość i poprosić uczniów o opisanie sytuacji, kiedy była ona

w szczególny sposób widoczna podczas spektaklu;

- wyjście do filharmonii/ teatru – taka aktywność stworzy możliwość przeprowadzenia zajęć z tematyki *savoir-vivre* – nauczyciele tłumaczą uczniom jakie zasady panują w takich miejscach tj. zasady zachowania oraz *dress code*;
- organizowanie twórczych działań z pominięciem czynnika rywalizacji;
- włączanie młodzieży do podejmowania działań na rzecz szkoły bądź klasy – organizacja wydarzeń, akcji charytatywnych, akcji świątecznych, wyjść, wyjazdów;
- modelowanie postaw pomocnego zachowania i empatycznego odczuwania względem drugiego człowieka w trakcie zajęć lekcyjnych oraz zezwalanie do tworzenia nieformalnych, spontanicznych spotkań;
- piknik edukacyjny – spotkanie z rodzinami dzieci. Zorganizowanie pikniku, podczas którego rodziny tworzą zespoły i konkurują w zajęciach sportowych z innymi rodzinami. Podczas spotkania można przeprowadzić zajęcia z gotowania np. przygotowywanie sałatki przez dzieci, a grilla przez osoby starsze. Przyznawana jest najistotniejsza nagroda - *Fair Play*;
- *„Jakim jestem kolegą/ koleżanką”* – dzieci diagnozują swoje relacje ze znajomymi, opisują zachowania, które sprzyjają nawiązywaniu i podtrzymywaniu relacji koleżeńskich oraz doceniają wartość koleżeństwa w swoim życiu.
- *„Jakim jestem przyjacielem”* – uczniowie zastanawiają się nad różnicą pomiędzy znajomymi, kolegami i przyjaciółmi, wymieniają cechy dobrego przyjaciela, określają ilu mają znajomych a ilu przyjaciół i zastanawiają się dlaczego z reguły ma się więcej kolegów i koleżanek niż przyjaciół. Doceniają wartość przyjaźni w swoim życiu;
- *„Szczepuje siebie i innych”* – uczniowie wyjaśniają jak rozumieją znaczenie słowa szacunek, omawiają w jaki sposób szanują siebie oraz jak zachowują się wobec innych osób, przedstawiają przykłady zachowań wskazujących na brak szacunku, zastanawiają się czy postawa szacunku jest ważna w dzisiejszym życiu, a jeśli tak to dlaczego – zajęcia prowadzone przez wychowawcę pt.: *„Savoir-vivre w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi”* (dla uczniów III-VII SP, GIM) oraz lekcje pt.: *„Być tolerancyjnym”* i *„Myślę samodzielnie, czyli koniec ze stereotypami”* (dedykowane uczniom SP i GIM);
- *„Moje autorytety”* – uczniowie definiują czym jest autorytet, indywidualnie określają cechy takiej osoby a następnie przedstawiają je na forum klasowym (metoda „burza mózgów”). Uczniowie zastanawiają się

czy w każdym przypadku autorytet jest dobrym przykładem oraz wskazują własne autorytety.

Propozycja tematu godzin wychowawczych dla uczniów gimnazjum.

- treningi umiejętności bycia skromnym – uczniowie dyskutują na temat tej wartości, definiują ją, podają przykłady zachowania, jego zalety oraz wady;
- spot reklamowy – w szkole organizujemy konkurs na najlepszy spot prezentujemy jedną z wartości np.: przyjaźń;
- zajęcia religii omawiające wartość istotności wiary w życiu młodego człowieka;
- zajęcia prowadzone przez psychologa lub pracownika Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – odkrywanie swoich mocnych stron i nauka ich rozwijania oraz budowanie wiary we własne możliwości;
- spotkanie z psychologiem oraz doradcą zawodowym, którzy pomogą uczniom określić ich predyspozycje zawodowe. Prowadzący prowadzi również trening pozytywnej autoprezentacji, który ułatwi uczniom mówienie o ich zaletach. Godzina wychowawcza „Rozumiem Cię, jestem empatyczny(a)” – uczniowie dowiadują się czym jest słowo empatia, starają się nauczyć sposobów na wczuwanie w sytuacje innych ludzi, dowiadują się jaka jest różnica pomiędzy słyszeniem a słuchaniem oraz o istotności mowy ciała ludzi;
- godzina wychowawcza poświęcona wymianianiu znanych przez uczniów wartości. Ważne jest ich zdefiniowanie (przy użyciu przykładów zachowania, postawy, myślenia, podanie przykładów ich występowania oraz określenie dlaczego są one istotne w życiu człowieka. Uczniowie uczą się nazywać stany emocjonalne, jakie może przeżywać dana osoba. Uczniowie odpowiadają sobie na pytanie: czym są antywartości, co to znaczy być dla kogoś wzorem do naśladowania, itp.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska	- przeprowadzenie badań, ewaluacji.	Pedagog, Wychowawcy	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna

<p>cyberprzemocy wśród społeczności szkolnej.</p> <p>2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.</p> <p>3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo-profilaktycznego.</p>	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem zagrożenia występowaniem bądź określenia natężenia występowania sytuacji problemowych związanych z przemocą elektroniczną – badanie pedagog szkolny pt.: „Cyberprzemoc”; • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej – pedagog szkolny opracowuje raport zawierający interpretację uzyskanych wyników pt.: „Cyberprzemoc”; • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych; • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną. 			
<p>1. Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu wyeliminowania zachowań przemocowych.</p> <p>2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów o zjawisku cyberprzemocy, jego formach, prawnych konsekwencjach popełnienia czynu oraz sposobów reagowania w przypadku znalezienia się w takiej sytuacji.</p>	<p>- materiały edukacyjno-informacyjne, - spotkania z wychowawcami, nauczycielami, władzami szkoły, przedstawicielami policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradni Leczenia Uzależnień, psychologiem/ pedagogiem szkolnym.</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy, Pedagog, Zaproszeni goście,</p>	<p>W ciągu roku szkolego</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>
		<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie rodziców / opiekunów o istnieniu zjawiska cyberprzemocy wśród młodych ludzi oraz o różnorodności ich form występowania – przygotowanie materiałów informacyjnych, prelekcje przeprowadzone przez zaproszonych gości (tj. przedstawiciel policji, psycholog z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz z Poradni Leczenia Uzależnień) wskazanie lub udostępnienie rodzicom / opiekunom literatury, zwiększającej ich kwalifikacje radzenia sobie z zaistniałym problemem; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • podczas spotkania z psychologiem bądź specjalnie wykwalifikowanym nauczycielem, należy zapoznać rodziców / opiekunów ze sposobami prowadzenia trudnych rozmów ze swoimi pociechami; • podczas spotkania z przedstawicielami policji należy zapoznać zebranych z metodami prewencji; • przekazanie rodzicom / opiekunom prawnym uczniów programów edukacyjnych specjalnie przygotowanych do użytku domowego np. za pośrednictwem strony internetowej http://www.sieciaki.pl/ w przypadku uczniów szkoły podstawowej. Dla starszych uczniów swoją propozycję przygotowała Fundacja Dzieci Niczyje; • wychowawcy i nauczyciele komunikują, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy, natomiast konsekwencje w wypadku ich pojawienia reguluje regulamin szkolny – przedstawienie podczas spotkania z rodzicami/ opiekunami, reguł i zasad postępowania w sytuacji pojawienia się zjawiska; • przedstawiciel policji/ wychowawca/ dyrekcja przekazuje rodzicom/ opiekunom dzieci informacje dotyczących skutków prawnych związanych z naruszeniem prawa przez nieletnich i pełnoletnich uczniów szkoły; • udział w programach dotyczących promocji zdrowego trybu życia organizowanych aktualnie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej lub wprowadzenie w życie podobnej inicjatywy; • wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo; • zorganizowanie spotkania informacyjnego z przedstawicielami policji, którzy wyjaśnią przepisy prawne, które chronią uczniów przed zjawiskiem cyberprzemocy oraz wytłumaczą jakie działania należy podjąć, gdy taka sytuacja się pojawi. 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie kompetencji oraz stałe doszkalanie w temacie przemocy elektronicznej. 2. Nawiązanie stałej współpracy z policją, lokalnym ośrodkiem uzależnień i ich wspieranie w przypadku pojawienia się cyberprzemocy na terenie szkoły. 	<p>- szkolenia, - przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnym, - spotkania z przedstawicielami policji, psychologami, instytucjami/ organizacjami oferującymi wsparcie w przypadku wystąpienia cyberprzemocy.</p>	<p>Pedagog, Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>

	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie współpracy z psychologiem i wspólnie organizowanie zajęć w formie psychodramy z tematyki cyberprzemocy – nauczyciele starają się wypracować jak najlepsze strategie rozmowy z dzieckiem na sytuacje trudne, w tym te dotyczące cyberprzemocy; • podczas spotkania z przedstawicielami policji, nauczyciele dowiadują się jakimi narzędziami i sposobami dysponują służby w związku z odnajdywaniem sprawców przemocy w sieci oraz jakie konsekwencje związane są z poszczególnym zachowaniem; • poszerzenie wiedzy nauczycieli i wychowawców z tematyki cyberprzemocy poprzez prowadzenie licznych szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych z przedstawicielami służb mundurowych oraz organizacji/ instytucji pomocowych; • udział w kampaniach społecznych, projektach i konferencjach – podnoszenie kwalifikacji oraz wymiana pomysłów i spostrzeżeń ze specjalistami oraz kolegami/ koleżankami po fachu; • szkolenie informatyczne pozwalające opanować wiedzę z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu oraz aplikacji i dodatków które chronią i ograniczą możliwość włamania się w miejsca zabezpieczone hasłem bądź inne prywatne przestrzenie dostępne przez Internet. 			
<p>1. Zaangażowanie rodziców / opiekunów do współpracy przy organizacji uroczystości szkolnych i klasowych oraz konkursów tematycznych.</p>	<p>- nawiązanie współpracy rodziców ze szkołą i współorganizowanie wydarzeń, - spotkania z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym,</p>	<p>Dyrektor, Nauczyciele, Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>

<p>2. Promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu.</p>	<p>przedstawicielem policji,</p>			
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współorganizacja klasowych i szkolnych konkursów związanych z tematyką bezpiecznego korzystania z Internetu oraz Netykiety np. konkurs wiedzy na temat poprawnego i bezpiecznego zachowania się w Internecie, konkurs na najlepszy plakat/ spot reklamowy wskazujący na zagrożenia pojawiające się w Sieci, itp.; • wychowawca zapoznaje rodziców / opiekunów uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z sieci oraz informowanie ich o sposobach przeciwdziałania cyberprzemocy; • dyrektor, wychowawca informuje rodziców / opiekunów uczniów o objawach uzależnienia od nowych mediów tj. telefon komórkowy, komputer czy Internet; 				
<p>1. Edukacja medialna mająca na celu kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju intelektualnego i wiedzy. 2. Uświadomienie uczniom znaczenia nowych mediów oraz zagrożeń, jakie są z nim związane.</p>	<p>- udział w uroczystościach, - godzina wychowawcza, wykłady, - godziny wychowawcze, - analiza reklam zamieszczanych w Internecie, TV, gazetach.</p>	<p>Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z zaletami i wadami korzystania z nowych mediów. Uświadomienie jak bardzo zmienił się świat na przestrzeni ostatnich lat oraz jak szybko ewoluuje za pomocą nowych narzędzi do komunikowania się z innymi ludźmi; • zwrócenie uwagi na problematykę zjawiska, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ofiary, jak i sprawcy cyberprzemocy; • przygotowanie uczniów do krytycznego i selektywnego odbioru treści znalezionych w Internecie – nauczyciel prezentuje uczniom wybrane wcześniej reklamy telewizyjne, internetowe oraz umieszczone 				

	<p>w gazetach oraz wspólnie podejmują się interpretacji zamieszczonych tam treści i ich prawdziwego przekazu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczniowie dokonują analizy reklam (telewizyjnych) na wybrany wcześniej temat (np. płeć, wiek, wykształcenie, kolor skóry, narodowość), interpretują ich przekaz oraz starają się wyjaśnić jego możliwe oddziaływanie na otaczającą rzeczywistość; • uczniowie dokonują przeglądu reklam gazet codziennych. Ustalają liczebność reklam o nastawieniu konsumpcyjnym, ideowym, płciowym itp. Podczas godziny wychowawczej wspólnie zastanawiają się jaki wpływ wywiera dany przekaz reklamowy na postrzeganie np. danej grupy społecznej, idei. 			
1. Zwiększanie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy, prewencji oraz reagowaniu w przypadku pojawienia się zagrożenia.	- spotkanie z specjalistą ds. uzależnień, przedstawicielem policji.	Dyrektor, Pedagog,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie
2. Zapoznanie uczniów i wychowanków z występującymi formami cyberprzemocy oraz skutecznym sposobom przeciwdziałania zjawisku.	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podczas zajęć prowadzonych przez przedstawiciela policji, warto zapoznać uczniów czym jest cyberprzemoc, jakie symptomy i zachowania na nią wskazują, w jaki sposób należy radzić sobie z zaistniałą sytuacją oraz jak bronić przed jej pojawieniem pt.: „Czy jesteś (nie)bezpieczny w sieci?” (dla uczniów klas IV, V i VI, VII SP) oraz pt.: „Cyberprzemoc - przerwij milczenie!” • uświadomienie podopiecznym jakie emocje może wywołać cyberprzemoc u ofiary oraz jakie są jej konsekwencje – proponowaną formą zajęć jest psychodrama, dzięki której uczniowie będą rozwijać zdolność do empatii; • podczas spotkania ze specjalistami ds. uzależnień oraz przedstawicielami policji należy uświadomić jakie mogą być konsekwencje prawne i psychiczne dla sprawcy przemocy; 			
1. Propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie.	- spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, policją,	Dyrektor, Wychowawcy,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie
2. Rozwijanie świadomości bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów.	- udział w uroczystościach, - burza mózgów, - praca indywidualna i w grupach,	Pedagog,		

3. Promowanie wśród uczniów zasad poprawnego zachowania się w świecie wirtualnym.	- godziny wychowawcze.			
4. Zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce przeciwdziałania cyberprzemocy oraz uzależnieniu od korzystania z nowych mediów.	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia podczas godziny wychowawczej oraz na informatyce dotyczące bezpiecznego korzystanie z nowych mediów ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i telefonu komórkowego; • informowanie uczniów o konieczności ochrony swoich danych osobowy oraz ewentualnych konsekwencjach wynikających z ich niedopilnowania – pogadanka prowadzona podczas godziny wychowawczej pt.: „Chronię swoją prywatność” • udział w corocznym Dniu Bezpiecznego Internetu; • wypracowanie reguł bezpieczne korzystania z Sieci oraz zapoznanie się z zasadami kulturalnego użytkowania Internetu tzw. Netetykiety – inscenizacje, prelekcje, prezentacja multimedialna; • wychowawca zapoznaje uczniów z koniecznością ochrony danych oraz cudzej własności interpersonalnej; • podczas zajęć uczniowie opracowują model odpowiedniego zachowania w sytuacji stania się ofiarą, świadkiem lub sprawcą przemocy elektronicznej; • promocja bezpiecznych stron internetowych i oprogramowania zabezpieczającego przed niepożądanymi treściami na szkolnej stronie internetowej; • umiejętność prowadzenie dyskusji, poprawnego formułowanie problemów i ich argumentowania oraz mówienia o emocjach swoich i innych ludzi; • wypracowanie wśród uczniów zasady działania według zasady: widzę, reaguję, pomagam; • promowanie zdrowego sposobu spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników; • godzina wychowawcza poświęcona odpowiednim i konstruktywnym formą spędzania wolnego czasu w Internecie. 			
	- projekcje filmów podczas godziny wychowawczej.	Wychowawcy, Nauczyciel informatyki Pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie

	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekcja filmu dokumentalnego „Cyberbully” od 12 roku życia, opowiadająca historię 17-letniej dziewczyny, która dostaje od mamy w prezencie urodzinowym wymarzony komputer. Niedługo później bohaterka staje się ofiarą cyberprzemocy na jednym z portali społecznościowych; • zapoznanie uczniów ze spotem kampanii społecznej prowadzonej przez SaferInternet.pl. film pt.: „W którym świecie żyjesz?” oraz wspólne podjęcie się interpretacji zawartych tam treści; • projekcja, wśród uczniów od 15 roku życia, filmu Jana Komasy – „Sala Samobójców”, w celu uświadomienia jak wielu młodych ludzi stara się rozwiązać swoje młodzieńcze problemy w Internecie. Często świadomie bądź nieświadomie szukają pomocy, wiedząc że nie mogą liczyć na wsparcie najbliższych; • kreskówka pt. „Nuggets” w przejrzysty sposób obrazująca mechanizmy uzależnienia oraz ich konsekwencje dla dalszego funkcjonowania. • Zorganizowanie szkolnego „Dnia Bezpiecznego Internetu” 			
<p>1. Zaangażowanie młodych ludzi do aktywnego działania w sytuacji pojawienia się zjawiska cyberprzemocy.</p> <p>2. Udział w kampaniach, wydarzeniach oraz projektach społecznych uświadamiających powagę zjawiska.</p>	<p>- kampanie społeczne, - skrzynka zaufania.</p>	<p>Wychowawcy, Pedagog,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie dzieci i młodzieży do udziału w kampanii <i>Młodzi Przeciw Mowie Nienawiści w Internecie</i>. Celem kampanii jest walka z dyskryminacją i rasizmem w formie mowy nienawiści obecnej w sieci Internet; • zachęcanie uczniów do udziału w innych kampaniach społecznych np. tych promujących zdrowy i aktywny styl życia; • umieszczenie na terenie szkoły tzn. skrzynki zaufania, która pozwala uczniom w anonimowy sposób informować o problemach swoich lub swoich znajomych z klasy czy szkoły. Przed podjęciem się tej inicjatywy każdy wychowawca klas uwrażliwia uczniów w jaki sposób funkcjonuje skrzynka. Należy wytłumaczyć im, że pisanie liścików nie jest zabawą, a fałszywe informowanie to również forma przemocy. Wychowawcy klas przybliżają swoim podopiecznym jak przebiega procedura interwencyjna (np. obejmuje wsparcie ofiary, zabezpieczenie dowodów, ustalenie okoliczności danego zdarzenia, wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy, monitorowanie sytuacji ucznia nawet po zakończeniu interwencji) oraz 				

	<p>podejmują odpowiednie działania, w przypadku każdego zgłoszenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoła zapewnia osobom poszkodowanym oraz świadkom danego zdarzenia o charakterze przemocowym, pomoc psychologiczną (za zgodną prawnych opiekunów uczniów); • nauczyciele i wychowawcy klas pracują nad wzmocnieniem relacji oraz stałym budowaniem zaufania pomiędzy młodym człowiekiem, a psychologiem/ pedagogiem szkolnym/ nauczycielem. Uświadomienie, że każdy problem i wątpliwość zostanie wysłuchany, przeanalizowany i rozwiązany, natomiast zgłaszający problem może liczyć na pełną swobodę i anonimowość. 			
Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>1. Promowanie zachowań zgodnych ze społecznie akceptowanymi normami.</p> <p>2. Nauczanie dorosłych w jaki sposób rozpoznać ukrytą i jawną formę agresję, przemocy.</p>	<p>- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych,</p> <p>- prowadzenie wykładów o tematyce zachowań zagrażających, przemoconych, agresywnych oraz wynikających z nich konsekwencji,</p> <p>- stworzenie bądź doprecyzowanie regulaminu szkolnego.</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Cała społeczność szkolna Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoła podejmuje działania, mające na celu włączenie rodziców w podejmowanie decyzji na rzecz szkoły, zwłaszcza działań wpływających na zwiększenie bezpieczeństwa na terenie placówki np. zachęcanie rodziców/ opiekunów dzieci do wykazywania większej inicjatywy, zaangażowania w sprawy szkoły i jej uczniów. 				
<p>1. Zaangażowanie rodziców / opiekunów prawnych i faktycznych do współpracy przy promowaniu poprawnego stylu zachowania –</p>	<p>- wspieranie prac wychowawcy, nauczyciela przez rodziców/ opiekunów.</p>	<p>Wychowawcy, Dyrektor,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Rodzice / Opiekunowie prawni</p>

<p>przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym i przemocowym.</p>	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiekunowie uczniów organizują i prowadzą konkurs wiedzy na temat Savoir-Vivre; • opiekunowie uczniów wspierają pracę wychowawców klas podczas wyjazdów i wyjść klasowych/ szkolnych np. zielona szkoła, kino, teatr, filharmonia, muzea, opera; • organizacja wycieczek do pobliskich atrakcji turystycznych we współpracy z rodzicami / opiekunami uczniów; • organizacja klasowych turniejów w wybraną dyscyplinę sportową angażująca zarówno dzieci jak i rodziców / opiekunów uczniów; • organizacja festynu rodzinnego z okazji wybranego święta. 			
<p>1. Budowanie odpowiedniej postawy w świadomości dzieci i młodzieży.</p>	<p>Zajęcia prowadzone w formie pogadanek, szkoleń, warsztatów plastycznych, wprowadzenie elementu dram psychologicznych do prowadzonych ćwiczeń;</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele / rodzice i opiekunowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowanie u ucznia więzi z placówką, nauczycielami oraz osobami uczęszczającymi do szkoły – pozwalanie uczniom włączyć się w proces organizacji akademii, wyjść, wyjazdów. Nawet najmniejszy udział, poczucie współorganizowania wzbudza poczucie istotności u młodego człowieka oraz wpływa na identyfikację go z placówką oświatową; • zaznajomienie ucznia z obowiązującymi na terenie szkoły zasadami. Uświadomienie istotności istnienia norm społecznych oraz oczekiwanych typów zachowania. Tworzenie czytelnych granic oraz ich konsekwentne przestrzeganie – co jest istotne przy kształtowaniu prawidłowej postawy dziecka; 				

<p>1. Uczenie uczniów prawidłowych form zachowania w sytuacjach trudnych.</p>	<p>- spotkania z przedstawicielami policji, psychologiem/ pedagogiem szkolnym, - zajęcia ruchowe, aktywizujące - psychodramy.</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaproszenie przedstawicieli służb mundurowych do udzielenia prelekcji uczniom i zapoznanie ich z możliwymi konsekwencjami stosowania czynów zabronionych; • spotkanie z psychologiem szkolnym bądź terapeutą, który przeprowadzi zajęcia w formie psychodramy – uczniowie odgrywają sytuacja przemocowe, z którymi mieli do czynienia w przeszłości (jako ofiara i/lub świadek zdarzenia), starają się wypracować alternatywną, aktywną formą reagowania w wykreowanej sytuacji; • spotkanie z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, który opowie w jaki sposób bronić się przed agresją i przemocą oraz gdzie i u kogo szukać pomocy gdy do takiej sytuacji już dojdzie; • zorganizowanie przez uczniów starszych klas, dnia „przeciwko agresji”, podczas którego młodszy uczniowie zapoznają się z tematyką oraz różnymi formami agresji, przemocy oraz mobbingu rówieśniczego. Ważne aby zajęcia miały charakter interaktywny; • uruchomienie skrzynki mailowej /telefonu zaufania, za pośrednictwem którego każdy uczeń, w sposób anonimowy, może poinformować o problemach, z którymi się spotyka; • wprowadzenie nagrody fair play dla osób / grup, które wyróżniają się wzorcową, przyjacielską postawą (np. nagroda na zakończenie roku szkolnego przyznawana przez nauczycieli/ nagroda przyznawana w trakcie trwania konkursów klasowych/ szkolnych/ międzyszkolnych); 				
Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>1. Przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy rówieśniczej w szkole.</p>	<p>Rozmowa z uczniami, tworzenie przyjaznej, otwartej i komfortowej</p>	<p>Pedagog, Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>

	atmosfery	Nauczyciele,		
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosowanie w szkole polityki tzn. otwartych drzwi, udzielanie wsparcia – nauczyciele tworzą odpowiednią, komfortową atmosferę, aby uczniowie byli świadomi, że mogą zwrócić do pracowników szkoły z każdym swoim problemem. Ważne, aby uczniowie wiedzieli, że zawsze zostaną wysłuchani, a ich problem, w miarę możliwości, zostanie rozwiązany przez szkołę, bądź przez bardziej kompetentne ku temu osoby / instytucje / organizacje społeczne itp.; • dyżury personelu szkolnego podczas przerw. 			
1. Zaznajomienie uczniów z terminem agresji i przemocy zarówno w szkole jak i rodziców oraz promowanie poprawnego wzorca zachowania.	Zajęcia w formie wykładów, prac indywidualnych i grupowych oraz dram psychologicznych	Wychowawcy,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podczas godziny wychowawczej uczniowie zapoznają się bądź przypominają sobie zasady dotyczących bezpieczeństwa oraz akceptowanego i promowanego przez szkołę zachowania (w tym regulaminu szkolnego); • organizowanie zajęć w formie dram, scenek – dzięki temu uczniowie będą mogli wczuć się w rolę osoby krzywdzonej, doznające agresji, przemocy oraz nauczyć się w jaki sposób reagować gdy znajdą się w takiej sytuacji; • zorganizowanie zajęć w formie dramy – uczniowie mają możliwość przepracować / odegrać sytuacje konfliktowe, z którymi mają doświadczenie. Dzięki tym ćwiczeniom uczniowie mogą ponownie wejść w przeżyta wcześniej sytuację. Tym razem istnieje jednak mała różnica, uczniowie są bardziej świadomi, próbować różnych form zachowania (odgrywać scenki), nie działają już pod wpływem emocji, może będą w stanie zdiagnozować intencje sprawcy zdarzenia. Jeśli wśród uczniów znajduje się osoba, która była prowodyrem nieakceptowanego zachowania, warto również zaprosić ją do współpracy. Dzięki temu będzie mogła wczuć się w rolę osoby pokrzywdzonej oraz zrozumieć dlaczego zachowywanie się w ten sposób 			

	może ranić innych ludzi.			
1. Przygotowanie nauczycieli na ewentualne sytuacje o charakterze agresywnym na terenie szkoły.	Wykład, dyskusja, materiały doksztalające.	Dyrektor,	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie w szkole zasad działania w przypadku pojawienia się sytuacji kryzysowych, w tym związanych z pojawieniem się zachowania o charakterze agresywnym na terenie placówki szkolnej; • podejmowanie profilaktycznych interwencji; • jasne wyznaczanie granic i konsekwentne ich dotrzymanie. 			
Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Diagnoza zjawiska – ilość osób przejawiających trudności w nauce oraz ich specyfika. 2. Zapoznanie uczniów i rodziców z wymogami stawianymi przed uczniami z danego przedmiotu szkolnego.	- diagnoza zjawiska, - analiza uzyskanych wyników oraz dostosowanie działań profilaktycznych do indywidualnych potrzeb uczniów, - spotkania z rodzicami / opiekunami i stała współpraca, - spotkania ze specjalistami.	Nauczycie, Wychowawcy, Pedagog,	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznanie osiągnięć edukacyjnych uczniów klas pierwszych, zaznajomienie się ze specyfiką trudności uczniów słabszych oraz stopniowe odkrywanie ich predyspozycji; • diagnozowanie rodzaju występujących zaburzeń, sytuacji rodzinnej uczniów przejawiających problemy w nauce (np. trudna sytuacja rodzinna, brak wsparcia ze strony opiekunów, brak właściwej relacji z bliskimi 			

	<p>osobami dorosłymi) oraz specyfiki funkcjonowania środowiska szkolnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie osiągnięć edukacyjnych uczniów; • specjalistyczne zajęcia usprawniające, skierowane do całej społeczności (nauczyciele, uczniowie jak i rodzice) w celu uświadomienia z jakimi trudnościami spotyka się ich dziecko / sam uczeń, jak sobie radzić z sytuacją oraz jakie działania podjąć, aby wykorzystać predyspozycje uczniów oraz kompensować ich braki; • uczniowie i rodzice / opiekunowie uczniów zapoznani zostają przez każdego nauczyciela przedmiotu z wymogami, które stawiane są przed młodymi ludźmi. Okazuje się, że nieprzedstawianie w jasny sposób swoich oczekiwań wpływa na poziom motywacji uczących. 			
<p>1. Pedagogizacja nauczycieli na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych.</p> <p>2. Utrzymywanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.</p>	<p>- spotkanie ze specjalistami np. z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,</p> <p>- nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami, służbami pomocowymi i mundurowymi,</p>	<p>Dyrektor, Pedagog, Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na początku roku szkolnego wychowawca przeprowadza wywiad z rodzicami / opiekunami dzieci w swojej klasie, w celu ustalenia, które z dzieci przejawiają trudności w nauce i określenia typu tych trudności. Dzięki temu łatwiej będzie ustalić, jakie działania należy prowadzić względem konkretnego ucznia; • w przypadku gdy przeprowadzony wywiad rodzinny nie dostarcza wystarczających informacji na temat umiejętności lub trudności dziecka, konieczne jest przeprowadzenie własnej, pogłębionej analizy w celu dopasowania odpowiednich technik nauczania względem ucznia; • w przypadku gdy nauczyciel / wychowawca obserwuje u ucznia trudności w nauce i pomimo przeprowadzonego wywiadu i własnej pogłębionej obserwacji nie udało się ustalić genezy problemu, konieczne jest zapoznanie się z sytuacją rodzinną i warunkami życia uczniów poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • nawiązanie współpracy z (działanie dobrane zgodnie z zaistniałą potrzebą): 				

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ▪ Sądem Rodzinnym i Nieletnich, ▪ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ▪ Policją, ▪ kuratorem, • samodzielne prowadzenie wywiadu środowiskowego w celu ustalenia czy pojawiające się problemy nie są efektem niedostosowania społecznego, • utrzymywanie stałego kontaktu z opiekunami uczniów oraz prowadzenie systematycznej obserwacji pod kątem zaspokajania podstawowych potrzeb w rodzinie oraz pojawiających się wydarzeń w życiu młodego człowieka (np. rozstania rodziców, nerwowa atmosfera domowa, przemoc domowa, choroba, śmierć w rodzinie, itp.). • utrzymywanie stałego kontaktu z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, która udziela nauczycielom wsparcia przy dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów i toku nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia; 			
<p>1. Pedagogizacja nauczycieli na temat możliwych zaburzeń zachowania uczniów.</p> <p>2. Dostosowanie formy zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów szkoły.</p>	<p>- szkolenia, - spotkania ze specjalistami, - materiały szkoleniowe, literatura przedmiotu,</p>	<p>Dyrektor, Pedagog,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>3. Pedagogizacja nauczycieli w temacie inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży szkolnej.</p> <p>4. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych nauczycieli.</p>	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachęcenie opiekunów do zapoznania się z pozycjami książkowymi proponowanymi przez Martę Bogdanowicz autorkę m.in. „Dysleksja, czyli specyficzne trudności w nauce czytania i pisania”, „Ryzyko dysleksji, dysortografii i dysgrafii”, „Uczeń z dysleksją w szkole. Poradnik nie tylko dla polonistów”, itp.; • nauczyciele uczą się nowatorskich technik, których zastosowanie sprzyja łatwiejszemu przyswajaniu wiedzy przez uczniów: • dostosowują sale do potrzeb uczniów np. kinestetycy, wzrokowcy i słuchowcy powinni mieć wyznaczone miejsca do siedzenia, które pomogą im wykorzystać ich mocne strony, 			

	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie małych składowych codziennej pracy uczniów do ich predyspozycji – dostosowanie przekazywanych informacji względem preferencji sensorycznej poszczególnych uczniów np. <ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrokowiec – czyta, ogląda, obserwuje, korzysta z kolorów, podkreśla, robi wizualizacje, tworzy mnemotechniki wzrokowe, itp., ▪ słuchowiec – słucha, czyta/ powtarza na głos, stawia pytania i na nie odpowiada, tworzy mnemotechniki słuchowe, śpiewa, uczy innych, słucha muzyki, itp., ▪ kinestetyk – robi notatki, rysuje, układa fragmenty w logiczną całość, odgrywa scenki, wykorzystuje ruch podczas nauki, eksperymentuje, doświadcza, itp., ▪ czuciowiec będący odmianą wcześniej wspomnianego kinestetyka – potrzebuje ciszy, momentu wyciszenia, chwili do refleksji, bierze udział w wycieczkach, rusza się podczas nauki, pracuje w projekcie, uczestniczy w dramie, itp. • urozmaicone formy pracy (np. praca indywidualna, w zespołach, w parach, itp.). 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagogizacja rodziców / opiekunów dzieci na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych. 2. Nawiązania lub utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz zachęcanie ich do większego zaangażowania się w sprawy szkoły i jej uczniów. 3. Uświadamianie rodziców o konieczności samodzielnej pracy dziecka. 4. Nawiązanie stałej współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - spotkania z psychologiem / pedagogiem szkolnym, psychologiem z poradni, psychoterapeutą, logopedą, - spotkania z wychowawcą i nauczycielami, - materiały szkoleniowe, informacyjne, - warsztaty uczące sposobów pracy z dzieckiem, - dramy, szkolenia. 	Dyrektor, Pedagog, Zaproszeni goście,	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoła wspiera rodziców w podejmowaniu decyzji na temat przeprowadzenia badania w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – nauczyciele uświadamiają rodzicom, na jaką pomoc mogą liczyć oraz jakie działania zostaną im zaoferowane przez placówkę PPP tj. opinia wydana przez PPP lub inną poradnię 				

5. Indywidualna analiza potrzeb danej rodziny.

specjalistyczną, która oceni możliwości intelektualne i zdrowotne ucznia i ułatwi wybór narzędzi, które będą wspierać edukację;

- wychowawca / psycholog / pedagog szkolny wskazuje rodzicom korzyści dla dziecka płynące z posiadania opinii, orzeczenia PPP lub innej poradni specjalistycznej i przedłożenia tych dokumentów w szkole;
- zapewnienie rodzicom poradnictwa u psychologa lub psychoterapeuty rodzinnego, który pomoże określić i dobrać odpowiednią metodę wychowawczą i motywacyjną dla dziecka;
- wypracowanie form i zakresu współpracy szkoły z rodzicami tj. zachęcanie rodziców do wspólnego działania na rzecz zapobiegania trudności szkolnych – nawiązanie i utrzymywanie stałej współpracy ze szkołą ułatwia kontrolowanie sytuacji problemowej, nadzorowanie postępów i wyznaczania wspólnie z nauczycielami kolejnych celów;
- instruowanie rodziców / opiekunów dzieci w jaki sposób powinni motywować swoją pociechę do nauki – np. jeśli rodzic będzie interesować się tym, co dziecko robiło w szkole, przeglądać na bieżąco zeszyty dziecka, czytać wspólnie notatki z zajęć, chwalić dziecko, gdy wykona ćwiczenie poprawnie – wtedy dziecko będzie czuło satysfakcję z własnych osiągnięć i chętniej będzie się uczyło;
- instruowanie dorosłych w jaki sposób powinni planować dzień dla dziecka, które przejawia problemy w nauce. Niewłaściwe zaplanowanie dnia może spowodować, że dziecko szybko zniechęci się do pracy, gdyż nie poradzi sobie z jego organizacją. Rodzice wiedzą jak istotne w planie dnia są przerwy oraz kiedy, w jakiej częstotliwości i długości je planować. Formy spędzania czasu również nie są tutaj bez znaczenia – wspólne spędzanie czasu lub na świeżym powietrzu przy aktywności fizycznej jest bardzo dobrą opcją;
- nauczyciele rozmawiają z opiekunami dzieci na temat niewłaściwego motywowania i np. stawianie zbyt wysokich lub zbyt niskich wymagań;
- psycholog / pedagog szkolny informuje rodziców jaki wpływ na zachowanie dziecka ma sprawowanie nadmiernej kontroli – specjalista informuje rodziców w jaki sposób i kiedy okazywać troskę, a kiedy pozwolić uczniowi na samodzielność;
- podczas spotkania z logopedą rodzice / opiekunowie uczniów dowiadują się jaka może być geneza zaburzonego wysławiania się u dziecka, jak z nią pracować i gdzie szukać specjalistycznej pomocy – u dzieci, które mają trudności ze sprawnym porozumiewaniem się z dorosłymi i rówieśnikami, często towarzyszy poczucie wstydu, co z kolei wpływa na jego zmianę zachowania (np. alienowanie się z grupy kolegów i koleżanek ze szkoły lub problemy edukacyjne). Dziecko częściej milczy podczas zajęć, zaś z rówieśnikami

	ogranicza relacje do minimum. To staje się powodem słabszego oceniania dziecka przez nauczyciela i wyśmiewania czy szykanowania go przez rówieśników.			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowanie postawy umożliwiającej realizację zamierzonych celów. 2. Rozwijanie poczucia akceptacji do samego siebie oraz poczucia tolerancji i akceptacji względem innych uczniów. 3. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania ze specjalistami (np. pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, neurolog, psycholog szkolny, logopeda), - szkolenia, ćwiczenia aktywizujące uczniów, poprawiające wydolność ich pamięci oraz wpływające na akceptowanie siebie i innych osób, 	<p>Dyrektor, Pedagog szkolny, Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie Rodzice/opiekunowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla uczniów (nie tylko z problemami w nauce) kierowane są zajęcia usprawniające proces przyswajania wiedzy, np. ćwiczenia na poprawę koncentracji uwagi tj. ćwiczenia ruchowe, chwila na ciastko czy herbatę, zabawa w słowne dokończenie wyrazów, zabawa w powiedz więcej wyrazów na daną literę, itp.; • uczniowie mający problem w nauce uczestniczą w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych oraz dydaktyczno-wyrównawczych – forma pracy i ich intensywność powinna zostać dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów. Diagnozę oraz dopasowania ćwiczeń zostawia się do wyboru przez specjalistę; • zajęcia logopedyczne dla uczniów, którzy mają problem z wysławianiem się lub ich mowa jest zaburzona – zajęcia mają na celu poprawę komfortu wypowiedzania się przez dziecko; • lekcja pt.: „jestem unikalny” – zajęcia mają za zadanie uświadomić uczniom, że każdy z nich jest jednostką indywidualną, o konkretnych, specyficznych tylko dla niego zdolnościach i aspiracjach. Z tego powodu sposób nauki oraz motywacji powinien być dopasowany konkretnie do jego potrzeb. 				

	<p>Podczas zajęć uczniowie dowiedzą się jaki sposób przekazywania wiedzy preferują, będą w stanie określić czy są wzrokowcami, słuchowcami, kinestykami, a może jest to uzależnione od konkretnego przedmiotu, którego się uczą. Młodzi ludzie dowiedzą się w jaki sposób sen, zdrowe i regularne odżywianie oraz aktywny sposób funkcjonowania wpływa na przyswajanie wiedzy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • na początku roku szkolnego wychowawca przeprowadza zajęcia mające na celu kształtowanie właściwych postaw i nastawia wobec własnego rozwoju i wykształcenia – wychowawca rozmawia z uczniami o ich planach na przyszłość, zastanawiają się jaki zawód będzie najbardziej adekwatny do posiadanych przez nich predyspozycji i umiejętności oraz jakie kroki należy podjąć (np. kursy, szkolenia, egzaminy, studia), aby osiągnąć zamierzony cel. Nauczyciel pomaga uczniom nazwać ich dążenia przy stosowaniu techniki małych kroków. Każdy uczeń zapisuje swoje cele, plany, zamiary na osobnej kartce papieru i przypina na ścianie w klasie oraz odhacza każdy punkt z listy, jeśli tylko uda mu się go osiągnąć; • kształtowanie właściwych postaw wobec obowiązków szkolnych – przed rozpoczęciem każdych zajęć nauczyciele przedstawiają plan spotkania, cel oraz efekt, jaki ma zostać uzyskany po na zakończeniu zajęć czy jakiegoś tematu. Takie podejście pomaga uczniom w realizacji obowiązków szkolnych, ponieważ krok po kroku wiedzą na jakich aspektach powinni się oni skupić. 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności organizacji czasu. 2. Budowa systematyczności. 3. Kształtowanie umiejętności oceny własnej pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty, ćwiczenia, - dyskusje, - ćwiczenia aktywizujące, - materiały ćwiczeniowe, - spotkania ze specjalistami. 	<p>Wychowawcy, Nauczyciele</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczniowie dowiadują się czym jest pamięć, w jaki sposób funkcjonuje oraz co może wyraźnie osłabić jej zasoby a co usprawnić działanie; • dyskusja na temat uczniowskich sposobów nauki – uczniowie dzielą się praktykowanymi przez nich sposobami na efektywne przyswajanie wiedzy; 				

- uświadomienie uczniom co pomaga, a co przeszkadza w nauce, w tym motywacja i nastawienie, ale również przygotowanie miejsca do pracy (np. pozycja biurka, oświetlenie, natężenie hałasu, godzina pracy);
- lekcja pt.: „Zostań projektantem swojego dnia” – organizowanie czasu oraz systematyczne podejście do nauki są jednym z najważniejszych umiejętności, których posiadanie w znacznym stopniu usprawnia naukę – uczniowie projektują przestrzeń do pracy, która według nich powinna być najbardziej odpowiednia oraz uczą się planować swój tygodniowy czas pracy według wyznaczania priorytetów;
- forma zajęć, która w większym stopniu angażuje uczniów:
  - na początku roku / semestru / zajęć uczniowie zawierają pisemne umowy z nauczycielami np. określają zasady, jakie będą przez nich i nauczycieli respektowane przez cały okres trwania zajęć np. nie korzystamy z telefonów podczas zajęć (zapisy nie mogą być sprzeczne z zapisami statutu szkoły), nie przerywamy swoich wypowiedzi, przygotowujemy się do zajęć najlepiej jak potrafimy, itp. Ważne aby zasady były wspólnie określone przez uczniów i nauczycieli oraz każda ze stron się na nie zgodziła poprzez złożeniu podpisu pod przygotowaną listą zasad;
  - zajęcia prowadzone są w zmiennych formach np.:
    - praca indywidualna, praca w parach, praca w zespołach,
    - wykłady, prace plastyczne (np. wykonanie plakatów na jakiś temat, kolaży ze zdjęć), nagrania wideo, itp.,
    - urozmaicenie przestrzeni w klasie. Uczniowie mogą siadać na krzesłach w tzn. „okręgu”, ustawić ławki „w podkowie”, itp.
- stwarzanie każdemu uczniowi możliwości odnoszenia sukcesów na miarę jego indywidualnych możliwości i nie tylko w nauce, ale na różnych płaszczyznach życia społecznego, kulturalnego, w sporcie, w teatrze itp. – szkoła oferuje szereg zajęć fakultatywnych dla uczniów, a nauczyciele otwarci są na ich sugestie. Uczniowie zachęceni są do udziału w wolontariatach, opowiadaniu o swoich pozalekcyjnych pasjach oraz samodzielnego organizowania wydarzeń na terenie szkoły;
- szkoła udostępnia podręczniki szkolne ze szkolnej biblioteki uczniom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej;
- w indywidualnych rozmowa z uczniami nauczyciel pyta się o przyczyny trudności i niepowodzeń w nauce oraz wypracowanie z uczniem sposobów radzenia sobie z tą sytuacją;
- szkoła prowadzi działania mające na celu stwarzanie uczniom z trudnościami w nauce czy aktualnymi

	<p>niepowodzeniami szkolnymi, warunków umożliwiającymi wykazanie się swoimi mocnymi stronami z innych dziedzin życia – np. umiejętności organizacyjne, kulturalne, sportowe, kulinarne, techniczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicowanie sposobów zadań domowych oraz stosowanie różnych form sprawdzania stopnia opanowania wiadomości, dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczniów. 			
Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>1. Zdrowy tryb życia. Motywowanie do prowadzenia zdrowego stylu życia.</p> <p>2. Dostarczanie informacji o pozytywnych wymiarach zdrowego życia.</p> <p>3. Przekazywanie informacji o szkodliwości używek i innych substancji szkodliwych dla zdrowia.</p>	<p>- warsztaty, ćwiczenia,</p> <p>- dyskusje,</p> <p>- ćwiczenia aktywizujące,</p> <p>- materiały ćwiczeniowe,</p> <p>- spotkania ze specjalistami,</p> <p>- realizacja materiału programowego z przyrody i biologii,</p> <p>- konkursy plastyczne.</p>	Wychowawcy	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorganizowanie szkolnego „Dnia sportu” dla uczniów klas I-III oraz IV-VII i gimnazjum. • zajęcia warsztatowe z zaproszonymi gośćmi. • Podkreślenie roli sportu dla zachowania zdrowia poprzez udział uczniów w zawodach szkolnych, powiatowych i wojewódzkich, • monitorowanie uczestnictwa i aktywności uczniów podczas zajęć wychowania fizycznego, • organizacja zawodów sportowych w naszej szkole, • stosowanie i promowanie zasady „fair play”, uczenie umiejętności przegrywania, • wdrażanie uczniów do troski o higienę osobistą, wygląd zewnętrzny, zdrowy styl życia poprzez: zajęcia z wychowania do życia w rodzinie, godziny wychowawcze o tematyce dotyczącej higieny, dbałości o 				

	<p>zdrowie, wyjazdy na basen, udział w akcji „Owoce w szkole” w programach profilaktycznych „Nie pal przy mnie proszę”, „Zachowaj trzeźwy umysł”</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogadanki i dyskusje na lekcjach wychowawczych • gazetki ścienne • spektakle profilaktyczne itp. 			
Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie problemu zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną.</p> <p>2. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo-profilaktycznego.</p>	- prowadzenie badań, ewaluacji.	Wychowawca, Pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Cała społeczność szkolna
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem podatności środowiska bądź aktualnie istniejącym zagrożeniem, ilością sytuacji problemowych wśród uczniów. Ankieta pt.: „Środki psychoaktywne”; • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej - pedagog szkolny opracowuje raport zawierający interpretację uzyskanych wyników pt.: „Środki psychoaktywne”; • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych; • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną; 			
1. Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju	- spotkanie z zaproszonymi gośćmi, - - pedagogiem szkolnym, - nawiązanie współpracy z policją,	Dyrektor, Zaproszeni goście, Pedagog szkolny,	W ciągu roku szkolnego	Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy

<p>i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji.</p> <p>2. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom / opiekunom prawnym na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych.</p> <p>3. Opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnych uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, skierowanych do nauczycieli i rodziców.</p>	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie rodzicom / opiekunom uczniów źródeł informacji na temat profilaktyki antynarkotykowej dostępnych w Internecie; • informowanie rodziców podczas zebrań o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu; • współpraca z lokalnymi instytucjami przeciwdziałającymi uzależnieniom i narkomanii w kwestii dostarczenia materiałów niezbędnych do posiadania odpowiedniej wiedzy oraz współpraca podczas opracowywania autorskich materiałów informacyjnych; 			
<p>1. Pedagogizacja rodziców / opiekunów prawnych na zebraniach w zakresie m.in. przeciwdziałania ryzykownym</p>	<p>- spotkania z wychowawcami,</p>	<p>Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>

<p>zachowaniom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie rodzicom / opiekunom uczniów czynników zwiększających ryzyko sięgania po środki psychoaktywne; • informowanie rodziców / opiekunów uczniów o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu; • przekazywanie rodzicom / opiekunom uczniów materiałów dotyczących środków psychoaktywnych, uzależnień i ich przeciwdziałaniu; 			
<p>1. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz</p>	<p>- spotkanie z rodzicami/ opiekunami uczniów, - zapoznanie zebranych z procedurami oraz Programem Wychowawczo- Profilaktycznym</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie</p>

<p>o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.</p>	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią podczas zebrania klasowego; udostępnienie Programu Wychowawczo- Profilaktycznego oraz procedur na stronie internetowej szkoły oraz poinformowanie rodziców / opiekunów prawnych o możliwości zapoznania się z takim programem; umożliwienie rodzicom / opiekunom prawnym konsultacji z pedagogiem szkolnym w sprawie możliwych konsekwencji zaistniałego zagrożenia. przedstawienie programu profilaktyki oraz procedur postępowania w razie wystąpienia problemu związanego z niebezpiecznymi substancjami na terenie szkoły podczas godziny wychowawczej; precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji szkolnych związanych z posiadaniem bądź używaniem substancji psychoaktywnych. 			
<p>1. Zapoznanie nauczycieli z dostępnymi narzędziami profilaktycznymi.</p> <p>2. Analiza relacji pomiędzy opiekunami dzieci, młodzieży szkolnej.</p> <p>3. Nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy opiekunami uczniów w celu eliminowania czynników ryzyka związanych z możliwością zażywania/ kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.</p>	<p>- spotkanie z wychowawcami</p> <p>- pedagogiem szkolnym,</p> <p>- tworzenie procedur.</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy, Pedagog szkolny,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy, Rodzice, Uczniowie,</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapoznanie nauczycieli z programem „Szkolna Interwencja profilaktyczna”, rekomendowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej; zapoznanie nauczycieli z Procedurą Niebieskiej Karty przez pedagoga szkolnego; opracowanie/ przypomnienie procedury na wypadek zidentyfikowania problemu w szkole. 				

<p>1. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców / opiekunów uczniów w przypadku używania środków i substancji psychoaktywnych. Uświadamianie rodziców / opiekunów uczniów oraz samych zainteresowanych miejscach, w których mogą szukać pomocy w razie wystąpienia problemu.</p>	<p>- materiały informacyjne i edukacyjne.</p>	<p>Dyrektor, Pedagog szkolny</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie oraz prezentacja w szkole materiałów we współpracy z lokalną poradnią ds. przeciwdziałania uzależnieniom w Połańcu, oraz policją; 				
<p>1. Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, policji. 2. Informowanie uczniów na temat konsekwencji prawnych związanych z posiadaniem i używaniem nielegalnych środków.</p>	<p>- pogadanki, - prelekcje, - spotkania ze specjalistami.</p>	<p>Dyrektor, Pedagog szkolny, Nauczyciele</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie informującego spotkania dla uczniów o zagrożeniach płynących z przyjmowania środków psychoaktywnych; • organizacja prelekcji dotyczącej niebezpieczeństwa związanego z przyjmowaniem środków zastępczych (dopalaczy) – wychowawca, nauczyciel biologii, pedagog szkolny przygotowuje prezentację multimedialną, za pomocą której pokazuje uczniom zmiany zachodzące w ciele i mózgu człowieka (porównanie osoby zdrowej, nie zażywających w/w substancji oraz osoby uzależnionej); • indywidualne spotkania ze specjalistami z uczniami, u których zidentyfikowano problem przyjmowania środków psychoaktywnych; • informowanie uczniów na godzinach wychowawczych o konsekwencjach prawnych związanych 				

	z posiadaniem nielegalnych substancji; <ul style="list-style-type: none"> organizacja spotkania z pracownikami policji dla rodziców / opiekunów prawnych, uczniów oraz nauczycieli, na których przedstawione zostaną możliwe scenariusze będące konsekwencją posiadania lub zażywania nielegalnych substancji; 			
1. Organizacja aktywności angażujących uczniów w poznawanie obowiązującego prawa.	- konkursy.	Wychowawcy, Nauczyciele,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie
	Propozycje: <ul style="list-style-type: none"> konkurs na najlepszą pracę plastyczną przedstawiającą konsekwencje prawne związane z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii; konkurs na najlepszy wytwór poetycki związany z promowaniem zdrowego trybu życia. 			
1. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków. 2. Kształtowanie wśród uczniów postaw zapobiegających podatności na ryzyko kontaktu ze środkami psychoaktywnymi. 3. Kształtowanie w uczniach chęci dbania o swoje bezpieczeństwo.	- lekcje wychowawcze,	Wychowawcy, Nauczyciele	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie
	Propozycje: <ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze dotyczące działania i niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą używanie środków psychoaktywnych. Przedstawienie przykładów zatruczeń czy wręcz zgonów po zażyciu substancji zastępczych „Narkotyki i dopalacze – czy na pewno warto?” (dla uczniów klas II i III G); szkolenie dla uczniów informujące o zagrożeniach płynących z zażywania substancji psychoaktywnych i promujące zdrowy tryb życia; wprowadzenie do programu godzin wychowawczych lekcji przedstawiających sytuacje ryzykowne. Kształtowanie właściwych postaw wobec niebezpiecznych zachowań ze strony rówieśników; 			

<p>1. Wdrażanie zewnętrznych programów wspomagających rozwój umiejętności społecznych.</p>	<p>- publikacje, wzory lekcji, - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, - Wolontariatem.</p>	<p>Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> współpraca z wolontariatem – celem jest zapoznanie uczniów z ideą wolontariatu, możliwościami i obowiązkami, jakie ze sobą niesie, różnorodnością form wolontariatu, którą należy dostosować do potrzeb i zdolności danego ucznia. 				
<p>1. Zróżnicowanie form pracy z uczniami mające na celu zwiększenie ich zaangażowania w proces nauczania.</p>	<p>- aktywizujące formy pracy z uczniem, - pogadanki, - wolontariat.</p>	<p>Wychowawcy, Opiekun wolontariatu, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystywanie aktywnych metod pracy z uczniem np.: praca w grupach, gry sytuacyjne, socjodramy, dyskusje, „burza mózgów”, wywiady, wypełnianie kwestionariuszy, ankiet, quizów, analiza dokumentów źródłowych, wytworów artystycznych, źródeł elektronicznych, analiza argumentów „za” i „przeciw”, gry i zabawy edukacyjne, stosowanie metod audiowizualnych, przygotowanie prac manualnych; zaangażowanie uczniów do udziału w różnych formach wolontariatu (wolontariat na rzecz osób młodszych, rówieśników, osób starszych, niedołączonych, niepełnosprawnych, wolontariat na rzecz zwierząt, zabytków, przyrody itp.). Dzięki takiej aktywności mogą rozwijać swoje kompetencje i zdolności oraz przekonać się w praktyce do jakich prac mają predyspozycje oraz ich wykonywanie sprawia im satysfakcję; udział w rajdach, wycieczkach szkolnych; organizacja dnia poświęconego kulturze danego kraju; uświadamianie uczniów na tematy dotyczące bieżących spraw dotyczących całego świata np.: niebieski 				

	<p>wieloryb, cyberprzemoc, problem rasizmu i nietolerancji odmienności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z historią regionu, w którym mieszkają; • rozwijanie świadomości multikulturowości wielu społeczeństw. 			
<p>1. Kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji.</p> <p>2. Rozwijanie umiejętności życiowych u uczniów przez ćwiczenie odpowiednich postaw.</p>	<p>- aktywność fizyczna, - pogadanki.</p>	<p>Dyrektor, Zaproszeni goście, Pedagog szkolny,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja aktywności fizycznej jako metody radzenia sobie ze stresem – zachęcanie uczniów do udziału w proponowanych przez szkołę fakultatywnych zajęciach sportowych, spotkania ze znanymi lokalnie sportowcami, przeprowadzenie wywiadów z osobami ćwiczącymi regularnie, spotkania z osobami prowadzącymi zajęcia tańca, fitness, pracujące na siłowni itp.; • zaproszony lekarz prowadzi pogadankę na temat właściwego odżywiania i jego wpływu na ciało, mózg oraz radzenie sobie ze stresem; • pielęgniarka szkolna prowadzi zajęcia uzupełniające wiedzę uczniów na temat higieny osobistej, wyrabianie wrażliwości estetycznej. 			
<p>1. Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.</p> <p>2. Rozwijanie w uczniach umiejętności podejmowania</p>	<p>- godziny wychowawcze, pogadanki, - dramy, dyskusje, „burze mózgów”, konkursy.</p>	<p>Wychowawcy, Nauczyciele, Zaproszeni goście,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć wychowawczych z odgrywaniem scenek z możliwymi sytuacjami stanowiącymi zagrożenie np.: namawianie do zakupu narkotyków, do spożywania alkoholu, do odbywania ryzykownych stosunków seksualnych, do zamieszczania obraźliwych dla kogoś zdjęć z ich podobizną w mediach 			

<p>autonomicznych decyzji.</p> <p>3. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i patrzenia na problem z wielu możliwych perspektyw.</p>	<p>społecznościowych, itp.;</p> <ul style="list-style-type: none"> dyskusje na zgłoszone przez uczniów tematy, przeprowadzone podczas godziny wychowawczej; „burze mózgów” organizowane w klasie w trakcie godziny wychowawczej – uczniowie rozpatrują problem, notując spostrzeżenia każdego z nich; rozwiązywanie problemów w grupach – nauczyciel przedstawia uczniom problem, na który znajdują rozwiązanie podzielone na etapy, poszczególne rozwiązania są prezentowane całej klasie; 			
<p>1. Kształtowanie asertywnych postaw wobec niepożądanych zjawisk.</p>	<p>- godziny wychowawcze;</p>	<p>Wychowawcy</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> wychowawca prowadzi lekcję na temat asertywności i właściwego formułowania i obrony swojego zdania pt.: „Asertywność - sposób na życie” (dedykowanej uczniom SP, G); np. z wykorzystaniem zatwierdzonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej profilaktycznego programu „Jak żyć z ludźmi?” lub innego. 				
<p>1. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.</p>	<p>- promowanie wśród uczniów zasad zdrowego żywienia oraz informowanie o korzyściach, które z niego płyną.</p>	<p>Nauczyciele biologii, przyrody, WDŻ, Wychowawcy</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze dotyczące grup środków spożywczych przewidzianych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. wyjaśniające korzyści, które płyną z odżywiania się w zdrowy sposób; połączone działania na lekcjach przyrody/biologii oraz wychowania fizycznego, uświadamiające uczniom codzienne wymagania kaloryczne organizmu – przygotowanie zbilansowanej diety oraz planu aktywności fizycznej na tydzień; 				

	<ul style="list-style-type: none"> organizacja konkursu uczniowskiego na najlepszy plakat informujący o zasadach zdrowego odżywiania; 			
- zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce zdrowotnej.	Wychowawcy, Nauczyciele biologii, przyrody, WDŻ	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie	
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> organizacja konkursu na najlepszy projekt plastyczny w tematyce profilaktyki antyalkoholowej/ antynarkotykowej etc.; organizacja obchodów Dnia Ziemi; organizacja dodatkowych zajęć wychowania fizycznego z nietypowych dyscyplin sportowych, celem tworzenia możliwość uczniom odnalezienia pasji sportowej. 				
- uświadamianie uczniom problemu związanego z chorobą AIDS i innymi chorobami cywilizacyjnymi.	Wychowawcy, Nauczyciele biologii, przyrody, WDŻ, Nauczyciele plastyki,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie	
<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze dotyczące tematyki chorób cywilizacyjnych; projekcje filmów o tematyce związanej z chorobami przenoszonymi drogą płciową; 				

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca	Typ profilaktyki
<p>1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.</p>	<p>- wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.</p>	<p>Dyrektor, Pedagog szkolny, Wychowawca,</p>	<p>Według potrzeb</p>	<p>Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie</p>	<p>selektywna</p>
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • indywidualne rozmowy z uczniami na temat właściwych postaw wobec niebezpiecznych środków. Zapewnienie uczniowi zaufanego miejsca, do którego może zgłosić się o pomoc; • angażowanie uczniów w kółka zainteresowań, rozwój sprawności fizycznej na dodatkowych zajęciach; • zachęcenie ucznia do zapoznania się z literaturą bliską jego zainteresowaniom. 				
	<p>- zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom szkoły.</p>	<p>Dyrektor,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>uniwersalna</p>
<p>1. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności</p>	<p>- rozszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych.</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>uniwersalna</p>

zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.

Propozycje:

- organizacja zajęć pływackich na najbliższym dostępnym basenie;
- uformowanie szkolnych drużyn w różne dyscypliny sportowe, reprezentujących szkołę na zawodach;
- umożliwienie uczniom nauki gry w szachy;
- ZHP
- wybór uczniów do udziału w konkursach recytatorskich;
- organizacja muzycznego zespołu szkolnego;
- itp.
- organizacja spotkań z interesującymi ludźmi;
- wyświetlenie filmów;
- zachęcanie uczniów do zapoznawania się z literaturą opisującą osiągnięcia polskich podróżników.
- przygotowanie przez uczniów prezentacji dotyczącej wybitnych polskich sportowców takich jak np. Robert Lewandowski, Marcin Gortat, Robert Korzeniowski, Mateusz Kusznierewicz, Jagna Marczałajtis, Kamila Skolimowska

<p>1. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych</p>	<p>- informowanie uczniów o ryzyku związanym z zażywaniem środków psychoaktywnych.</p>	<p>Wychowawcy, Nauczyciele,</p>	<p>W ciągu roku szkolnego</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>uniwersalna</p>
--	--	-------------------------------------	-------------------------------	------------------	--------------------

zachowań ryzykownych.	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie spotkania z uczniami, lekcji wychowawczej informującej o zagrożeniach płynących z przyjmowania środków psychoaktywnych; organizacja prelekcji dotyczącej niebezpieczeństwa związanego z przyjmowaniem środków zastępczych (dopalaczy); indywidualne spotkania ze specjalistami z uczniami, u których zidentyfikowano problem przyjmowania środków psychoaktywnych. 				
	- kształtowanie postaw i metod sprzeciwiania się sytuacjom stwarzającym zagrożenie.	Wychowawcy, Nauczyciele,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie	uniwersalna
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> prowadzenie zajęć wychowawczych z odgrywaniem scenek z możliwymi sytuacjami stanowiącymi zagrożenie; udział uczniów w lekcjach z wyświetlanym materiałem dotyczącym niebezpiecznych substancji i sytuacji, które mogą być ryzykowne; ćwiczenie asertywności na godzinie wychowawczej. 				
	- zapoznanie uczniów z obowiązującym prawem dotyczącym przeciwdziałania narkomanii.	Wychowawcy, Nauczyciele,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie	uniwersalna
	<p>Propozycje:</p>				

	<ul style="list-style-type: none"> • lekcja wychowawcza informująca o konsekwencjach prawnych posiadania i używania środków psychoaktywnych; • organizacja prelekcji z policją, przedstawiającej obowiązujące prawo i konsekwencje posiadania i używania środków psychoaktywnych. 				
	- umacnianie w uczniach przekonania o wartości zdrowia.	Wychowawcy, Nauczyciele,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie	uniwersalna
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lekcje wychowawcze dotyczące grup środków spożywczych przewidzianych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. wyjaśniające korzyści, które płyną z odżywiania się w zdrowy sposób; • organizacja konkursu uczniowskiego na najlepszy plakat informujący o zasadach zdrowego odżywiania; • połączone działania na lekcjach biologii oraz wychowania fizycznego, uświadamiające uczniomienne wymagania kaloryczne organizmu – przygotowanie zbilansowanej diety oraz planu aktywności fizycznej na tydzień; 				
1. Doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.	- wdrożenie i opanowanie programów i procedur przez Radę Pedagogiczną.	Dyrektor, Wychowawcy, Nauczyciele, Pedagog szkolny	W ciągu roku szkolnego	Nauczyciele i wychowawcy	uniwersalna
	<p>Propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej poprzez udział w różnych formach doskonalenia; 				
1. Przygotowywanie uczniów do życia we współczesnym świecie- poprzez realizację	- lekcje wychowawcze, - spotkania z zaproszonymi	Wychowawca, Doradca zawodowy,	W ciągu roku szkolnego	Uczniowie	

zajęć z doradztwa zawodowego.	gośćmi, - gazetki ścienne	Bibliotekarz, Pedagog szkolny,		
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lekcje wychowawcze, przykładowe tematy do realizacji IV: • „Kim są moi rodzice, dziadkowie...?” „jakie wykonują zawody, ile godzin dziennie pracują, w jakich godzinach, czy uczniowie chcieliby być tacy jak oni, rysowanie genealogicznego drzewa zawodów V: • „Kim chciałbym być ...” - dyskusja o marzeniach uczniów, ich ulubionych postaciach z bajek, książkowych bohaterach, ważnych osobach (autorytetach), tworzenie komiksu z udziałem ulubionych postaci i ucznia, VI: • „Moje mocne i słabe strony” - dyskusja o tym, co uczniowie lubią robić w szkole i w domu, co robią dobrze, nauka, których przedmiotów sprawia im przyjemność i łatwość, jakie mają zdolności (manualne, plastyczne, techniczne, matematyczne, szybkie pisanie na komputerze...), które przedmioty, czynności sprawiają im trudność (liczenie, ortografia, malowanie, wyobrażenia przestrzenna, sport...), w czym jest słaby a nad czym musi jeszcze popracować stworzenie mapy : „Jestem dobry w ..., jestem słaby w ...” VII i VIII • zajęcia z doradztwa zawodowego w wymiarze 10 h rocznie II G: • „Zawody przyszłości” - przedstawienie i omówienie kilku zawodów przyszłości, zaprezentowanie ich zadań i obowiązków, wymagań, wynagrodzenia i środowiska pracy, mobilności, IIIG: • „Idę do szkoły średniej” - przygotowywanie własnego CV, podania do szkoły, pomoc w rejestracji online, dyskusja, o tym co mnie czeka w nowej szkole, jakie przedmioty, jakie i gdzie praktyki zawodowe, wolontariat • Gromadzenie literatury dotyczącej klasyfikacji zawodów i rozpoznawania predyspozycji zawodowych 				

uczniów

- Organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych grup zawodowych (strażak, kucharz, policjant ...)
- współpraca z przedstawicielami szkół średnich, branżowych z najbliższej okolicy (udział w dniach otwartych, warsztatach organizowanych przez szkoły ponadgimnazjalne, prezentacja oferty edukacyjnej szkół i zakładów pracy)
- propagowanie wiedzy dotyczącej różnych zawodów poprzez przygotowywanie gazetek ściennych, pomocy dydaktycznych

Program będzie modyfikowany, biorąc pod uwagę priorytety MEN, wyniki ewaluacji na koniec każdego roku szkolnego.

Program powstał przy współpracy z Radą Rodziców.

Program Wychowawczo- Profilaktyczny został zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 26.09.2017 roku z datą obowiązywania od 01.09.2017 roku.